

ciunt; 3° denique, inter eos qui nobis obijciuntur, multos esse scriptores obscuros, ignotos, sæpè in errorem abreptos, adeoque nullius auctoritatis, cujusmodi sunt Ambrosiaster (1), auctor quæstionum in novum et vetus Testamentum (2), atque etiam Euty-chius, patriarcha Alexandrinus (3), quem Latinum fecit Seldenus, quem tamen linguarum orientalium penè rudem in Euty-chii testimonio interpretando turpissimè lapsus esse animadvertit Renaudotius (4).

CAPUT IV.

DE SACRÆ ORDINATIONIS MATERIA, FORMA, SUBJECTO ET MINISTRO.

121. Ut eà quæ par est perspicuitate de singulis, quæ hoc capite complexi sumus, agamus, diligenter in primis quæ in controversiam à Theologis vocantur, ab iis quæ catholicam doctrinam vel fidem attingunt secernamus oportet.

122. I. Cùm nomen ordinationis latè pateat, omnesque tam hierarchicos quàm inferiores ordines complectatur, diversà proinde ratione de materiâ et formâ ordinum hierarchicorum à materiâ et formâ inferiorum ordinum disserendum est. Etenim circa inferiores hos ordines unanimis theologorum sententia est illorum materiam apud Latinos esse instrumentorum traditionem, seu porrectionem, formam verò orationem seu verba, quæ in eâ instrumentorum porrectione proferuntur; apud Græcos verò, manuum impositionem cum oratione annexâ.

123. Sed magna lis viget circa materiam et formam essentialium ordinum hierarchicorum. Veteres enim scholastici ferè omnes non ambigunt eam in instrumentorum pariter porrectione, et comitantibus eam verbis constituendam esse; at postquàm sanior critica

Cæterum cf. card. Baronium, ad an. 58, à num. 1 ad 14, qui copiosissimè de hoc egit argumento, ac S. Hieronymum egregiè ab omni vindicavit calumniâ.

(1) Comment. in cap. 4 Ep. ad Ephes., item in cap. 3 Epist. ad Timoth., ad calcem Opp. S. Ambrosii.

(2) Quæst. 101, in Append. ad tom. 5 opp. S. August. Auctor harum quæstionum à Blondello idem censetur ac auctor cit. commentariorum in Epist. S. Pauli, nempe Hilarius Sardus.

(3) In Chronico, seu lib. de Origine Eccles. Alexandr., Arabicè conscripto.

(4) De la Perpétuité de la foi, tom. 5, liv. 5, ch. 10, ubi loquens de Euty-chii historiâ, scribit: « C'est un paradoxe que Selden entreprit de soutenir pendant les troubles d'Angleterre en faveur du parti presbytérien, dont il était un des principaux acteurs. Il n'avait aucunes preuves que celle qu'il prétendit tirer d'un passage d'Euty-chius, patriarche d'Alexandrie, qui n'était pas alors imprimé, et qu'il n'entendait pas, rapportant à l'ordination ce qui avait rapport à l'élection du patriarche. C'est ce qu'Abraham Echellensis a prouvé très-clairement dans le livre qui a pour titre *Euty-chius vindicatus*, auquel les Protestants n'ont pas fait de réponse solide. » Cf. etiam eundem auctorem in Histor. patriarch. Alexandr.; Sollerium, Acta sanct.: tom. 5, mense junii, ubi de patriarchis Alexandrinis; Morinum de sacris Ordination., p. 5, exercit. 7, cap. 7; et Mamachium, Origin. et Antiquit. christian., tom. 4, p. 508 et seqq.; Petavius, de eccl. Hier. lib. 4, cap. 15, § 19, monet ab hoc auctore lectorem satis credulum requiri.

rimas omnes antiquitatis perscrutata est, communior jam evasit sententia quæ in solâ manuum impositione et oratione sitam esse materiam et formam horum ordinum tuetur.

124. Sanè pro hâc pugnant 1° Scripturarum testimonia quæ adduximus ad adstruendam Sacramenti Ordinis veritatem; 2° pugnant Ritualia omnia et Sacramentaria ante nongentos ad minimum annos conscripta, magnâ diligentia à Menardo (1), Martenio (2) et Morino (3) perquisita et prolata; 3° pugnant Constitutiones apostolicæ (4), concilium Carthaginense IV (5), Nicænum I (6), Antiochenum, celebratum an. 341 (7), Ancyranum (8), aliaque permulta antiquioris Ecclesiæ monumenta in quibus de instrumentorum porrectione nec verbum occurrit: imò concilium Cathag., can. 5, in eo constituit discrimen subdiaconatum inter et hierarchicos ordines, quòd isti manuum impositione, ille instrumentorum traditione conferrentur (9); 4° pugnant antiqui Patres, qui de ordinatione loquentes non aliam materiam memorant quàm manuum impositionem, imò nec Isidorus, qui VII (10), nec Alcuinus, qui VIII (11), nec Amalarius (12), neque Rabanus Maurus (13), neque Walafridus Strabo (14), qui IX seculo de Ritibus conferendi sacros ordines ex instituto pertractarunt, instrumentorum porrectionis meminerunt; 5° denique pugnant pro eadem sententiâ omnes orientales Ecclesiæ, Græci enim, Syri, Ægyptii, Maronitæ, etc., nunquàm aliam agnoverunt vel agnoscunt præter hanc unam manuum impositionem. Quòd si in solâ manuum impositione essentialis et adæquata materia ordinationis consti-

(1) In notis et observat. in librum Sacramentorum S. Gregorii papæ, edit. Maur., tom. 5, notâ 757.

(2) Op. et loc. cit., cap. 8, art. 9 et art. 11.

(3) Op. cit. totâ parte 2.

(4) Lib. 8, cap. 16, ubi inter cætera hæc leguntur: *Constituo vobis episcopis. Cùm presbyterum ordinas, episcopo, manum super caput ejus ipse impone.* Eadem ferè occurrit cap. 17, ubi agitur de ordinatione diaconorum.

(5) Can. 5.

(6) Can. 49.

(7) Can. 10.

(8) Can. 9 ex versione Dionysii Exigui, aut 10 ex versione Isidori.

(9) En canonis verba: *Subdiaconus cùm ordinatur, quia manûs impositionem non accipit, patenam de episcopi manu accipiat vacuum, et calicem vacuum.* Ex quibus verbis excluditur Arcudii aliorumque opinio, qui censent manuum impositionem in instrumentorum porrectione contineri, ut omittam exinde sequi etiam ordines minores conferri pariter manuum impositione, quia et in illorum collatione dùm episcopus porrigit instrumenta manus imponit; id ipsum die de collatione Baptismi, extreme Unctionis, etc.

(10) De Officiis, lib. 2, cap. 5.

(11) Lib. de divinis Officiis, cap. 54 et seqq.

(12) De ecclesiast. Officiis, lib. 2, cap. 12 et seqq. Extat in Biblioth. Patr. De la Bigne, Colon. Agripp. 1618, tom. 9.

(13) De Institut. clericorum, lib. 1, à cap. 5 ad 9.

(14) De Rebus ecclesiast., cap. 24 et seqq. Horum scriptorum collectionem exhibet Melchior Hutorpius, in op. de catholica Ecclesiæ divinis Officiis ac Ministeriis, varii veterum ferè omnium Ecclesiæ Patrum et scriptorum libri. Colonie, 1568, 1 vol. in fol. Iterum Romæ, 1591.

tuenda est, jam prono alveo fluit formam pariter essentialiam et adæquatam constituendam esse in oratione quæ eam comitatur; adeoque, quod pariter exinde sequitur, respectu sacerdotii secundam præcisè manuum impositionem esse materiam essentialiam: prima enim nullâ verborum formâ determinatur, tertia verò præterquam quòd iis adhibetur, qui jam cum episcopo Eucharistiam consecrârunt, apud Græcos et Orientales in usu planè non est, prout nec penes Latinos ante sec. XIII, ut ex vetustis monumentis evincunt Martenius (1) et Morinus (2). Ex his propterea etiam sequitur antiquitâs in ordinatione non adhibitam fuisse illam formulam: *Accipe Spiritum sanctum*, quâ passim scholastici, quos plures etiam recentiores theologi secuti sunt, tradunt conferri potestatem in corpus Christi mysticum, seu potestatem remittendi peccata.

125. Qui tuentur manuum impositionem esse essentialiam et adæquatam materiam ordinationis hierarchicæ, docent instrumentorum porrectionem processu temporis ab Ecclesiâ Latinâ fuisse adscitam ad majorem declarationem potestatis quæ per manuum impositionem confertur (3).

126. Præcipuum fundamentum illorum theologorum qui adhuc astruunt materiam essentialiam ordinationis vel esse solam traditionem instrumentorum, vel saltem partialem, est decretum Eugenii IV, pro instructione Armenorum, ubi ait: « Sextum Sacramentum est Ordinis, cujus materia est illud, per cujus

(1) Loc. cit., art. 9, § 12, ubi hæc scribit: « Præter hanc manuum impositionem, aliam describit editum Pontificale Romanum ab episcopo post communionem faciendam, hæc proferente verba: *Accipite Spiritum sanctum: quorum*, etc.; quæ quidem ita essentialis ordinationi presbyterorum videtur nonnullis scholasticis, eâ ut omisâ, perfecti dici nequeant presbyteri; nam, etsi jam acceperint potestatem offerendi sacrificii, necdùm tamen acceperunt dimittendi peccata. Verùm toto aberrare celo inficias nullus ierit, qui antiquos ordinationum sacramentum ritus vel levi perustrârit oculo; utpote qui nullam prorsus illius mentionem fecerint. » Quod deinde fusè prosequitur. Eadem ferè habet Hugo Menardus, loc. cit., n. 757, circa finem. Non inde tamen sequitur frustra ab episcopo profertur verba illa: *Accipe Spiritum S.*, siquidem declarant magis ac magis potestatem à sacerdote in essentiali manuum impositione acceptam, ut adnotat Morinus loco mox citando.

(2) Op. cit., exercit. 7, cap. 5.

(3) Sanè veteres, qui primi locuti sunt de instrumentorum porrectione, hanc explicationem suppeditant; ita, e. g., Hugo Victorinus, lib. 2 de Sacrament., p. 5, cap. 12, scribit: « Accipiunt calicem cum vino et patenam cum hostiis de manu episcopi, quatenus his instrumentis potestatem se accepisse agnoscant placabiles Deo hostias offerendi; » et Petrus Lombardus, lib. 4, dist. 24: « Accipiunt etiam, inquit, calicem cum hostiis, ut per hoc sciant se accepisse potestatem placabiles Deo hostias offerendi. » Eadem habet Durandus, lib. 2 Rationalis, cap. 10 et seqq. Ex quibus infert Martenius, l. c., § 17, verba quæ proferuntur ab episcopo in traditione calicis et patenæ: *Accipe potestatem offerendi sacrificium Deo, missasque celebrare*, etc., non pertinere ad essentialiam, sed ad majorem collatæ potestatis declarationem, præsertim cùm incognita illa formula videatur omni Ecclesiæ aetatis minimum 900.

traditionem confertur Ordo: sicut presbyteratus traditur per calicis cum vino et patenæ cum panis porrectionem (1). Ast nisi velimus in absurda incidere admitti debet responsio Bellarmini aliorumque, qui dicunt scopum summi Pontificis fuisse inducendi Armenos ad uniformitatem cum Ecclesiâ Romanâ in collatione ordinum, ideòque hanc solam recensuisse quàm Armeni non adhibebant (2).

127. Et hæc quidem disseruimus, spectantes quæstionem hanc in abstracto, ut dicitur, seu speculativè; cæterum, cùm in praxi tutior pars in administratione Sacramentorum teneri debeat, ac optime nota theologo diversas sententias tueantur, hinc absque piaculo alterutra non posset omitti scilicet aut manuum impositio, aut instrumentorum porrectio, ex quibus juxta plures theologos in Ecclesiâ Latinâ materia totalis et adæquata sacre ordinationis coalescit. Quòd si traditio instrumentorum omisâ esset, deberet omninò suppleri; imò, tota esset sub conditione ordinatice iteranda, prout à sacra congregatione sancitum est apud Benedictum XIV, in op. de Synodo (3).

128. II. De subjecto ordinationis pauca à nobis dicenda sunt. Ratum quippe et exploratum est apud omnes ad valorem ordinationis 1° requiri masculinum sexum. Ecclesia enim semper execrata est Marcianos, Montanistas et Collyridianos sacram ordinationem mulieribus conferentes. Nunquàm aut in lege naturæ, aut in lege Mosaicâ femina ulla sacris altari-bus admota est; nec Christus, neque apostoli vel ipsam Deiparam Virginem sacerdotio exornârunt. Imò, apostolus Paulus, 1 Cor. 14, 34, præcipit ut mulieres in ecclesiis taceant, nec iis docere permittit, nec dominari in virum, sed in silentio esse.

129. Nec refert passim in monumentis ecclesiasticis, recenseri diaconissas, presbyteras, aut episcopas; nec magni præterea faciendum est quod aliqui addunt non repugnare mulieribus politicum regimen, vel abbatissas præesse mulieribus, vel denique ethnicos indiscriminatim mulieres æquè ac viros ad aras admisisse: etenim diaconissarum inauguratio, ut vidimus, nullam relationem ad sacerdotium habebat; presbyteræ verò aut episcopæ non erant nisi uxores presby-

(1) Apud Harduin., Acta conc., tom. 9, col. 440.

(2) Jam aliàs monuimus quæ retulit Eugenius IV in Instruct. Armenorum desumpta esse ad verbum ex opusculo S. Thomæ de Sacramentis.

Cæterum, cùm pleraque allata documenta non ex solâ Ecclesiâ orientali et ex orientalibus scriptoribus, verùm etiam ex Ecclesiâ et scriptoribus Latinis desumpta sint, exinde refellitur Harduini sententia, qui censuit aliam materiam pro sacris ordinationibus S. Paulum Orientalibus, aliam S. Petrum Occidentalibus tradidisse; tum etiam illorum placitum excludit qui vellent materiam adæquatam pro Græcis esse solam manuum impositionem, pro Latinis præterea esse instrumentorum traditionem. Qui enim ita censeat, parùm se versatos ostendunt in antiquitatis monumentis. Licet verò in Ordine Romano, et Rom. Pontificali instrumentorum porrectio præscribitur in collatione ordinum hierarchicorum, attamen cùm vetustiora documenta non habeant, imò, ut vidimus, excludant, ambigendum non est progressu temporis illam fuisse adjectam.

(3) Lib. 8, cap. 10, § 13.

terorum vel episcoporum, quas isti ante ordinationem duxerant. Ad id verò quod adicitur de regimine politico, reponimus aliam esse rationem regiminis politici, aliam ecclesiastici longè sublimioris, à Christo instituti. Quod verò spectat ad abbatissas, dicimus illarum potestatem non esse verè jurisdictionis, quæ videlicet ex auctoritate clavium descendat Ecclesiæ concessâ, sed earum munus ad vigilantiam referri, ad curam quamdam domesticam, maternam et economicam. Quòd si ethnici ad aras admittebant etiam mulieres, ex insanis ethnicorum ritibus perperam colligitur etiam admitti eas posse in religione christianâ, cum id unicè à Christi voluntate pendeat. Et hæc dicta sufficiant adversus mulierosos sive veteres sive recentiores hæreticos.

150. Exploratum pariter est 2° apud omnes solum baptizatum idoneum esse ordinationis subjectum, quin pluribus id confirmare nitamur. Baptisma enim est omnium Sacramentorum fundamentum, et totius spiritualis vitæ janua. Nullum denique dubium est ad valorem ordinationis in adultis requiri consensum, ita ut nulla sæpius ac irrita à Romanis pontificibus declarata sit ordinationis oblectanti ac invito collata. Si quæ porro monumenta ecclesiastica contrarium suadere videntur, explicari debent de reluctantiâ quâdam animi, non autem de omnimodâ et absolutâ (1).

151. Et hæc quidem requiruntur ut valida sit ordinationis; ut verò sit præterea legitima plures aliæ conditiones requiruntur de quibus consuli possunt canonistæ ac theologi qui morales tradunt institutiones.

152. III. Reliquum est ut nonnulla attingamus de ministro ordinationis. Hic potest esse vel ordinarius, vel extraordinarius, sive ex delegatione; rursùm vel legitimus est, vel illegitimus.

153. Totius sacre ordinationis, quæ nempe omnes omnino ordines complectatur sive majores sive minores ministrum ordinarium ac proprium esse solum episcopum, ut ex dicendis constabit, de fide est. Tota igitur quæstio versatur circa ministrum extraordinarium, nùm scilicet possit presbyter ex concessione, seu delegatione Romani pontificis ordines conferre.

154. Nunc inter omnes catholicos theologos convenit posse presbyterum à Romano Pontifice delegari ad ordines minores ac subdiaconatum conferendos (2); quòd verò spectat ad ordines hierarchicos una jam pariter sententia est theologorum, hos con-

(1) Hæc enim antiquitùs invaluerat consuetudo, ut passim insignes monachi aut in populo cælibes ad clericatum raperentur, et inviti ac reclamantes ab episcopis consecrarentur, dum diaconi eos firmiter tenerent, interdum etiam os comprimerent ne reclamarent. Sic enim olim factum fuit S. Epiphano, germano fratri S. Hieronymi, Pauliniano, S. Paulino, S. Augustino, aliisque multis. Cf. Lupum, diss. cit. de Latinorum Continentiâ, c. 1, necnon Morinum, op. cit., p. 5, exercit. 11, cap. 2, qui longè plura alia exempla profert.

(2) Cf. Benedictum XIV, de Synodo, lib. 2, cap. 11, § 10. Cf. etiam Marten., op. et log. cit., cap. 8, art. 5, § 1.

ferri non posse nisi à solo episcopo. Si qui fuerunt ex veteribus scholasticis et canonistis qui docuerint posse Romanum pontificem delegare presbyterum ad inaugurandos diaconos et presbyteros (1) jamdiù istorum paucorum sententia obsoleta est, nec ullum patronum jam sibi vindicat, quin opus sit pluribus eam refellere. Ad diaconatum enim quod attinet, de quo potissimè controversia viguit, qui tenuerunt eum posse ex delegatione Romani Pontificis à presbytero conferri, in nituntur tanquam fundamento præcipuo in privilegio abbatibus Cisterciensibus ab Innocentio VIII concessio, ut possent monachis sibi subjectis præter minores ordines et subdiaconatum, etiam diaconatum conferre (2). Verùm plerique negant ejusmodi privilegium unquam fuisse concessum, plures verò non immeritò suspicantur diploma pontificium depravatum fuisse; cum nutet propterea singulare, ac fortassè unicum fundamentum hujus sententiæ, nutat sententia ipsa eidem innixa.

155. Et hæc quidem de ordinationis ministro ordinario et extraordinario. Si sermo sit de ministro legitimo et illegitimo, haud exigua existit disceptatio inter doctos et eruditos viros. Legitimus porrò mini-

(1) Ita censuerunt auctores Glossæ, in can. *Mandâ quoque impositionis*, de Consecr., dist. 5; Innocentius IV, in caput *Quintò*, de Consuetudine, qui eandem sententiam tribuit etiam Sylvestro antiquo canonista, « Sylvester, inquit, dixit quòd ex delegatione Domini Papæ, et adminiculo Sacramenti habiti, quilibet clericus potest, quidquid habet ipse conferre. » Item Angelus de Clavasio, in Summâ, necnon Hugo et Hugolinus antiqui canonistæ, alique pauci apud Morinum, exercit. 4, cap. 5. Hinc Natalis Alex., diss. 44 in Append., de Chorepiscopis, scribit: « Non improbabile visum est doctis quibusdam viris, simplices sacerdotes, Summi Pontificis delegatione posse alios ordinare. » Recensitùs deinde hujus sententiæ patronis quos nominavimus, ac præterea Bernardo in 4 decretalium, Guillelmo Altisiodorensi, Petro Aureolo, Nicolao de Orbellis, et ex recentioribus Vasquezio, Præposito, Maratio, qui eam probabilem aut mant, meritò concludit: « Hæc tamen sententia, quæ traditioni repugnat, sequenda non est. »

(2) Hæc sunt verba privilegii, ut præfertur, dati ab Innocentio VIII, an. 1489, 5 idus april., abbati Cisterciensi et quatuor primis sui ordinis coabbatibus: « Ac ne monachi dicti ordinis pro suscipiendis subdiaconatùs et diaconatùs ordinibus extra claustrum discurrere cogantur, tibi et successoribus tuis, ut quibuscumque dicti ordinis monachis, aliis verò quatuor abbatibus præfatis ac eorum successoribus, ut suorum monasteriorum prædictorum religiosus quos ad id idoneos repereritis, subdiaconatùs et diaconatùs ordines hujusmodi alias ritè conferre . . . auctoritate apostolicâ et ex certâ scientiâ, tenore præsentium, de speciali dono gratiæ indulgemus. » Ita apud Martenium, l. c., art. 5, § 1, qui illud diplomâ pro genuino habet. Verùm hic auctor ulterius nimis progreditur; pro certo enim sumit à chorepiscopis omnibus indiscriminatim olim administratos fuisse sacros presbyteratùs et diaconatùs ordines. Quod attinet ad auctores qui censent posse sacerdotem ex delegatione Romani Pontificis diaconatum conferre, cf. apud Morinum, l. c. Henriquez, in Summâ, in additionibus ad lib. 40, de Ordine, affirmat simile privilegium indultum esse præsulibus Franciscanis in Indiis degentibus. Ast. cf. Hallierium, op. cit., ubi de Ministro ordinationis, art. 2, sect. 5; Witasse, de Ordine, p. 1, q. 5, art. 2, sect. 5.

ster ordinationis vocatur ille, qui non modò catholicus est, canonicè electus, et proprius episcopus, sed cujus præterea ordinationis omnibus Ecclesiæ legibus planè consentit; contra verò illegitimus cui horum vel aliquid deest, vel qui in conferendis ordinibus easdem Ecclesiæ leges infringit.

156. Ordinationes ab illegitimo ministro peractas illicitas esse nemo unquam theologorum dubitavit: utrum verò præterea irritæ, inanes ac nullæ habende sint implicatissima olim quæstio fuit, adeò ut Magister sententiarum scribat: « Hanc quæstionem perplexam ac penè insolubilem faciunt doctòrum verba, quæ plurimum dissentire videntur (1); » deinde profert quatuor sententias quin ulli adhaereat. Monumenta ecclesiastica prope innumera pro utraq; sententiâ sive affirmante irritas esse ejusmodi ordinationes, sive negante stare videntur (2) eum res nondum eliquata esset. Nunc jam à pluribus seculis sola viget S. Thomæ doctrina, cui suffragium accessit universæ Ecclesiæ, ordinationes ab hæreticis, schismaticis ac simoniactis factas validas omninò esse habendas. Irrite prorsùs conatu, Hyacinthus Sbaralea, post Morinum, contrarium suadere tentavit in disput. de sacris pravorum Ordinationibus (3).

157. Quòd si invalidæ censentur ordinationes Anglicanæ, non idè est, quia ab episcopis hæreticis et schismaticis conferuntur, sed tum ob defectum successionis episcoporum (4), tum ob vitiatam essentia-

(1) Lib. 4, d. 25.

(2) Hæc expendant inter ceteros Morinus, exercit. 5, cap. 1 et seqq.; Christian. Lupus, in diss. de simoniæ Crimine, cap. 16 et 17, Opp. edit. Ven., 1755, tom. 4; Hyacinthus Sbaralea, ord. min. Conventual., in op. mox citando.

(3) Vol. 1, in-4°, Florentiæ, 1750, qui sub finem cap. 12, nempe postremi suæ disputationis, communem theologorum sententiam, quæ stat pro valore ordinationis ab hæreticis, simoniactis, intrusis, etc., factæ, vocat inveteratum errorem; his enim verbis disputationem suam absolvit: « Atque hæc quidem satis pro hæc de sacris quorundam ordinationibus disputatione: utinam autem et ad inveteratum errorem extirpandum satis. » Quod nescio an modestè dictum sit. Cæterum, non est permiscenda, ut nonnulli incautè faciunt, sententia Morini atque Sbaraleæ, cæterorumque qui eis astipulantur cum errore Donatarum, Waldensium, Albigenium, Wiclefitarum et Hussitarum, qui valorem Baptismi et Ordinis à prohibite vel improbitate ministri repetebant: longè enim alio ex fonte hæc catholicorum hominum disceptatio promanat.

(4) Tradunt enim scriptores cœvi Matthæum Parkerum, à quo reliqui episcopi Anglicani hæretici originem trahunt, fuisse Londini in diversorio à J. Scropeo episcopo Rossensi inauguratum, unâ cum tribus aliis absque legitimâ materiâ ac formâ. Siquidem Scropeus, super eorum capita impositis sacris biblis, hæc verba tantum adiecit: « Accipite potestatem prædicandi verbum Dei in suâ puritate. » Per annos plurimos factum istud ab oculatis testibus traditum pro certo habitum est, quin ullus reclamaverit. Postea tamen Protestantes eidem opposuerunt Acta Lambethana, eruta, ut affirmabant, ex archivio ipso palatii episcopalis Lambethensis, quæ exhibent Parkeri aliorumque ordinationem solemniter factam esse in sacello ejusdem palatii à Guil. Barlowio electo episcopo Cestriensi, 17 dec. 1539. Proderunt autem

liter formam (1), prout adversus Courayerium ostenderunt Harduinus (2), Le Quiennius (3) aliique passim.

His itaque per partes declaratis, jam accedimus ad propugnandum dogma catholicum de sacra ordinationis ministro adversus Protestantes.

PROPOSITIO. — *Episcopi habent potestatem ordinandi quæ non est illis cum presbyteris communis.*

158. De fide est. Eam enim definierunt Tridentini Patres, sess. 23, can. 7, his verbis: *Si quis dixerit, episcopos... non habere potestatem... ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum presbyteris communem, anathematizabit.* Duas partes habet propositio, quarum altera est episcopos habere potestatem ordinandi, altera verò est illam quam habent potestatem non esse illis cum presbyteris communem. Utramque porrò simul astruimus, cum probationes utriusque communes sint.

159. Scriptura, traditio, perpetua Ecclesiæ praxis et omnium antiquarum communionum seu sectarum consensus pro assertionis nostræ veritate ineluctabile prorsùs suppeditant argumentum. Christus enim in primis sacerdos summus apostolos suos sacerdotes instituit; deinde septem diaconi à multitudine electi à solis apostolis ordinantur, Act. 6, Saulus et Barnabas, ibid 14, presbyteros per Ecclesias constituunt; idem præterea Paulus 1 ad Timoth. 4, et 2 ad eundem 1, testatur impositione manuum suarum Timotheum or-

primo ejusmodi Acta post medium seculum, nempe an. 1615. Hinc tanquam supposititia aut saltem suspecta catholici scriptores ea non immeritò tradiderunt. Hæc disceptatio finem suum attingisse videbatur, donec his annis demòdò mota est, ex occasione quâ docteur Lingard pugnavit pro veritate Actorum Lambethanorum, adversus quem insurrexit Thomas Hodgson. Protestatus tamen est Lingard non propterea propugnare voluisse valorem Anglicanarum ordinationum. Cf. The cathol. Magazin, vol. 6, febr. 1855, n. 40, pag. 70.

(1) Anglicani, sub Eduardo VI, an. 1549, abolito Rituali Romano, novum condiderunt; in hoc porrò Rituali hæc forma præscribitur ad consecrandum episcopum. Consecrans minister in primis Deum orat, « ut servum suum ad ministerium episcopatus vocatum doctrinæ suæ veritate instruat, vitæ innocentia adornet, eamque largiatur gratiam, ut semper ad Evangelium promulgandum paratus sit. » Deinde manus ordinando imponens, pergit: « Accipe Spiritum sanctum, et excitate memineris gratiam quæ in te est per manuum impositionem, etc. » Denim, sacra Biblia porrigens, concludit: « Attende lectioni, exhortationi: seriò meditare omnia quæ in hoc libro continentur, » etc. Ex quibus patet nullam in ejusmodi formulâ consecrandi, offerendi et ordinandi mentionem occurrere, secùs ac universa traditio semper et tenuit ac docuit, præterquam quod per illam doctrinæ veritatem, et Evangelii promulgationem significant Anglicani doctrinam calvinisticam ac reformatam.

(2) *La Défense des ordinations anglicanes résuée*; vol. 2, Paris, 1727.

(3) *Nullité des ordinations anglicanes*; 2 vol., Paris, 1725. Tum in alio opere: *La même Nullité de nouveau démontrée contre le P. Courayer*; 1 vol., Paris, 1730. Cf. præterea Theodorice de S.-René, *Justification de l'Eglise romaine sur la réordination des Anglais évêques*; 2 vol., Paris, 1728. Hi quidem adversus Courayerium, hos plures antiquiores præcesserunt, uti Hardinysus, Holywood, Fitz-Simon, etc., etc.

dinatum fuisse. Denique verò et Timotheo 1 ep. 5, et Tito 1, 5, idem Apostolus mandat quibus debeant imponere manus et ordines conferre.

140. Non minùs certa sunt, quæ ex traditione habentur. Constitutiones apostolicæ nuncupatæ præcipiunt ut episcopus à duobus vel tribus episcopis ordinetur, presbyter verò ab uno tantùm episcopo, ut diaconus et reliqui clerici (1). Hinc S. Athanasius accusatorem suum, Ischiram, ideò sacerdotem non fuisse probabat, quia non ab episcopo, sed à simplici sacerdote Collutho ordinatus fuerat (2). Cùm propterea Novatianus Roman. episcopatum ambiret, maximè sollicitus erat, Eusebio teste (3), ut episcopos aliquos circumveniret, à quibus episcopalem ordinationem acciperet. Adeò vel ipsis hæreticis tunc temporis, nempe sec. III, persuasum erat non nisi ab episcopo episcopum institui posse. Quare S. Epiphanius, Hæres. 75, sic adversùs Aerium scribebat: « Ordo siquidem episcoporum ad gignendos patres præcipuè pertinet; huius enim est patrum in Ecclesiâ propagatio; alter (presbyterorum) cum patres non possit, filios Ecclesiæ lotionis regeneratione producit (4). » Celebre est paulò antè relatum Hieronymi dictum: « Quid facit, exceptâ ordinatione episcopus, quod presbyter non faciat? » « Solâ namquè ordinatione, subdit S. J. Chrysostomus, superiores (episcopi) sunt, atque hinc tantùm videntur presbyteris præstare (5). »

141. Ecclesiæ perpetua praxis meliùs colligi non potest, quàm ex antiquissimis ritualibus libris Græcorum et Latinorum, in quibus constanter solus episcopus exhibetur sacræ ordinationis minister (6). Eadem rursùm ex perpetuâ ipsius agendi ratione evincitur, ex quâ patet vel dirissimæ persecutionis tempore nunquàm à presbytero aut episcopos, aut presbyteros et diaconos initiatos fuisse.

142. Omnes demum Orientis Ecclesias, licet è quâvis communione, unanimes in hunc articulum consentire, hæc clariùs evincunt indubia monumenta à Renaudotio collecta (7). Hic præterea, cùm narrasset Ethiopas diù carentes metropolitano, presbyterum ad episcopalia munia obcunda coegisse, sapienter addit ausum hunc uti sacrilegum, et omni vi destitutum ab Alexandrinis patriarchis habitum fuisse. At exinde factum est, ut alius apud eos irreperet abusus, evehendi scilicet ad sacerdotium quò plures possent, nullâ adhibita diligentia, ne diù sede metropolitana præsule viduatâ sacerdotibus destituerentur (8).

Difficultates.

143. Obj. 1°: Apostolus, 1 ad Timoth. 4, 14, Noli,

- (1) Constit. apost., lib. 8, c. 16 et seqq.
- (2) Cf. S. Athanasii Apologiam contra Arian., n. 12, opp. edit. Maur., tom. 1, p. 1, pag. 154; necnon Fragment. 2, ex opere hist. S. Hilari, n. 5, et n. 16 ad calcem Opp. S. Hilarii Pictav., edit. Maur., tom. 2.
- (3) Hist. eccles., lib. 6, c. 45.
- (4) Cap. 5.
- (5) Hom. 11 in 1 Ep. ad Timoth., n. 4.
- (6) Cf. Marten., de antiquis Eccl. Ritib., lib. 1, p. 2, art. 11.
- (7) Perpét. de la Foi, tom. 5, liv. 5, ch. 8.
- (8) Ibid., ch. 13.

inquit, negligere gratiam... quæ data est tibi... cum impositione manuum presbyterii. Non igitur soli episcopi, sed et presbyteri potestate pollent manus imponendi. 2° Quapropter in conc. Carth. IV statutum fuit ut cum presbyter ordinatur, episcopo eum benedicente, et manum super eum tenente, etiam omnes presbyteri, qui præsentibus sunt, manus suas juxta manum episcopi super caput illius teneant (1), quod et adhuc servatur. 3° Nec desunt exempla in historiâ ecclesiasticâ quòd presbyteri alios presbyteros ordinarint. Concilium enim Ancyranum an. 314 celebratum constituit can. 13: Vicariis episcoporum, quos Græci chorepiscopos vocant, non licere vel presbyteros, vel diaconos ordinare... sine præcepto episcopi (2). Quod confirmat concilium Antiochenum celebratum an. 341, can. 10 (3). Id ipsum constat ex concilio Meldensi an. 845, can. 64 (4), docetque S. Isidorus, lib. 2 de Officiis ecclesiasticis, c. 6, et apertissimè summus pontifex Zacharias ad Pipinum scribens: « Chorepiscopi ordinent etiam lectores et subdiaconos atque exorcistas, quibus promotiones istæ sufficiant. Nec presbyterum verò nec diaconum audeant ordinare præter civitatis episcopum cui ipse cum possessione subjectus est (5). » Jam verò chorepiscopi ex communiori sententiâ presbyteri tantùm erant. Ergo.

144. R. Ad 1. D. Id est, episcopi, C.; presbyterii, subd.: in ordinatione passivâ, C.; activâ, N. Jam superius ostendimus nomina episcopi et presbyteri promiscuè ab initio usurpata fuisse, hic verò sumi ad significandum episcopum declarat idem Apostolus, dùm in 2 ad eundem Timotheum testatur se eum ordinasse. Adnotavimus præterea ex Calvinii ipsius interpretatione posse objecta verba de ordinatione passivâ, seu de subjecto ordinationis intelligi.

145. Ad 2. D. Impositione manuum ceremoniali, C.; sacramentali, N. Nec enim in tali manuum impositione presbyteri formam aliquam pronuntiant, sed solus episcopus.

146. Ad 3. N. Ad allatas verò probat. reponimus agi in citatis documentis de illis chorepiscopis qui characterè episcopali præditi erant, cujusmodi ex antiquitate plures fuisse novimus (6), quamvis per se chorepiscopatus hunc gradum non exposceret. Nisi enim de solis in episcopali gradu constitutis adducta documenta deberent intelligi, profectò neque S. Epiphanius, neque S. Joannes Chrysostomus aut S. Hieronymus, aliique passim, tantâ fiduciâ affirmassent ordinationis munus ita episcopis competere, ut hoc solo distinguerentur à presbyteris; neque Aerius siluisset, si de contrariâ praxi tunc constitisset, prout in adversariorum hypothese debuisset certè constare,

- (1) Can. 3, apud Harduin. Acta conc. tom. 1, col. 979.
- (2) Ex vers. Isidori apud. Hard. Acta, etc., ibid., col. 276.
- (3) Ibid., col. 598.
- (4) Ibid., tom. 4, col. 4491.
- (5) Epist. 7, cap. 1; apud Harduin., tom. 3, col. 4904.
- (6) Cf. Nat. Alex., dissert. cit.

eum eâ potissimùm ætate chorepiscopi florent tunc tum in orientalibus tum in occidentalibus provinciis.

147. Ne tamen solis conjecturis inniti videamur, placet id ex ipsis quæ obijciuntur conciliis confirmare. Concilium enim Ancyranum statuit: Si qui episcopi ordinati sunt, nec recepti ab illâ parochiâ, in quâ fuerant denominati, voluerintque alias occupare parochias, et vim præsulibus earum inferre... eos abjici placuit. Quòd si voluerint in presbyterii ordine, ubi priùs fuerant, ut presbyteri residere, non abjiciantur propriâ dignitate (1). Et concilium Antiochenum: Qui in vicis vel possessionibus chorepiscopi nominantur, quamvis vanis impositionem episcoporum perceperint, et ut episcopi consecrati sint, tamen S. synodo placuit, ut modum proprium recognoscant... Nec presbyterum verò nec diaconum audeant ordinare præter civitatis episcopum (2).

148. Inst.: 1° S. Leo M. ratas habuit ordinationes à pseudo-episcopis factas (3). 2° Theodoro et Socrate testibus (4), à conc. Nicæno facta est potestas presbyteris catholicis manus imponendi (gr. προεπισκοπεῖν), et proponendi nomina eorum qui in clerum eligi meruerint. 3° Novatus presbyter, prout refert S. Cyprianus, sibi « Felicissimum diaconum constituit (5); » Cassianus verò narrat Daniele à B. Paphnutio priùs ad diaconatum, ac postea ad presbyteratum evectum fuisse (6). Ergo.

(1) Can. 17, ex vers. Dionysii Exigui apud Hard., tom. 1, col. 278.

(2) Ibid., col. 597. Multò minùs favent adversariis aut conc. Meldense, aut Isidorus, aut Zacharias, qui, l. cit., non modò non tribuunt chorepiscopis facultatem ordinandi diaconos et presbyteros, sed planè contrarium astruunt. Verba quæ adducuntur ex Zachariâ sunt concilii Antiocheni, cujus auctoritatem urget S. Pontifex, ut statuat non competere chorepiscopis ullam ordinandi facultatem.

(3) Epist. 167, ed. Ballerini, resp. ad inquisit. 1.

(4) Apud utrumquè historicum, lib. 1, cap. 9.

(5) Epist. 49.

(6) Collat. 4, cap. 1.

149. R. Ad 1. D. Ratas habuit S. Leo ordinationes factas à pseudo-episcopis, id est episcopis illegitimis, C.; episcopali dignitate destitutis, N. Id enim constat ex orationis serie, in quâ loquitur de iis episcopis qui, contra ecclesiasticam regulam, et nec à clericis erant electi, nec à plebibus expetiti, nec à provincialibus episcopis cum metropolitani judicio consecrati.

150. Ad 2. D. Facta est à conc. Nicæno presbyteris catholicis potestas manus imponendi, id est, eligendi, C.; consecrandi, N. Sic enim textum Theodoretii vertit, ac vertendum ostendit Valesius (1).

151. Ad 3. D. Referunt citati auctores Novatum et Daniele constituisse et promovisse ad diaconatum et presbyteratum mediâ, C.; immediatè seu per se, N. Contrarium enim eruitur ex contextu. Idem enim S. Cyprianus qui scripsit de Novato: Qui isthic adversùs Ecclesiam diaconum fecerat, pergit dicens: « Illic (Romæ) episcopum fecit; » id est, curavit ut Novatianus à tribus temulentis episcopis consecraretur, uti novimus ex historiâ (2). Sic etiam cùm Paphnutius perspectam haberet Danielis sanctitatem ipsum destinavit ad sacros ordines (3).

(1) In annotation. in cap. 9 lib. 1 H. E. Socratus, ubi apertè ostendit, pluribus adductis locis parallelis, προεπισκοπεῖν idem esse, quod proponere nomina ordinandorum. Hinc verba synodica conc. Nicæni sic vertit: Illi verò qui, Dei juvante gratiâ, vestrisque precationibus, nullo unquàm in schismate deprehensi sunt, sed in catholica et apostolica Ecclesiâ absque labe ullâ perseverant, POTESTATEM HABEANT ELIGENDI, ET PROPONENDI NOMINA EORUM QUI IN CLERUM ADLEGI MERUERINT.

(2) Cf. Eus., Hist. eccl., l. 6, c. 45.

(3) Cf. annotation. D. Alardi Gazæi, ord. Bened., in loc. cit., qui observat Cassianum minime scripsisse quòd Paphnutius ordinaverit, sed quòd ad ordinem, seu officium hujusmodi provexerit, ordinandum ad episcopos destinando, seu eis commendando vel offerendo, ut solent abbates, et alii prælati episcopis inferiores religiosos sibi subjectos ad episcopum cum litteris commendatitiis mittere: quemadmodum S. Benedictus statuit, cap. 6 Regula.

